

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Сталий перехід світових економік на інноваційні моделі суспільно-економічних утворює потребу в нових унікальних продуктах, що потім стають об'єктами товарообміну. Такі моделі функціонування суспільства спонукають до все більшої активності та позитивної результативності різних суб'єктів у сфері наукових досліджень та розробок. Трансформації у цій сфері актуалізують потребу у модернізації не лише основних процесів створення інноваційного продукту, а і модернізації менеджменту цими процесам, яка ґрунтується на принципово нових сегментах інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень на основі достовірного та об'єктивного бухгалтерського обліку господарських операцій при проведенні досліджень і розробленні інноваційних продуктів.

Поточний стан методичного забезпечення обліку витрат на наукові дослідження і розробки дозволяє констатувати, що в Україні та поза її межами існує суттєва проблема об'єктивності облікових даних стосовно вартості виконання цих робіт. Серед останніх наукових проривів у теорії, методології і практиці бухгалтерського обліку з даної проблеми [1; 2] виокремити наукові здобутки стосовно обліку операцій інноваційної діяльності, яка хоч і включає в себе наукову, але не завжди є такою. Для наукового вирішення проблеми об'єктивного і достовірного бухгалтерського обліку досліджень і розробок в наукових і комерційних організаціях необхідно запропонувати теоретичну концепцію ведення такого обліку, а також обґрунтувати відповідну методологію.

Принциповою відмінністю і такій концепції і методології повинно стати виокремлення у складі інноваційної діяльності процесів, пов'язаних з науковими дослідженнями та розробками нових продуктів, а також їхню диференціацію з поміж таких, що фінансуються за рахунок безповоротних донорських коштів (серед донорів може виступати і державний бюджет), а також позикових коштів різних суб'єктів господарювання, які передбачають повернення інвестованого капіталу у вигляді інноваційного продукту або коштів від продажу результатів наукових досліджень або розробок.

Останнім часом бухгалтерський облік у науковій діяльності здійснюється з погляду «створення інноваційної продукції» у формі об'єктів прав інтелектуальної власності і нематеріальних активів для чого розроблено певні методичні підходи, методики, практичні рекомендації [3; 4]. Однак, такий підхід має значну частку суб'єктивних оцінок, які «розмивають» облікові

вартість проведення досліджень та розробок і знижує об'єктивність оцінок. Це призводить до помилок при прогнозуванні подальших досліджень та розробок, а також підвищує ризик прийняття невірних управлінських рішень.

Визнаючи вагомий внесок у розв'язання проблеми об'єктивізації обліку і науковій діяльності попередніх досліджень, слід відмітити, що поточні проблеми обліку у даній сфері потребують поглибленого вивчення зарубіжних і вітчизняних напрацювань та їх адаптування до специфіки роботи національних наукових й інноваційних установ. На основі цього слід сформулювати й обґрунтувати нову теоретичну концепцію організації обліку наукової діяльності різних суб'єктів інноваційного процесу, запропонувати нову методологію і низку інноваційних методик ведення такого обліку. Поряд з цим необхідно буде підготувати рекомендації щодо внесення змін або повної відміни методичних положень у 38 правочинах, що регулюють бухгалтерський облік нематеріальних активів; у 44 документах, що стосуються оцінки нематеріальних активів; у 13 нормативних та методичних актах з питань обліку та оцінювання вартості нематеріальних активів в державному секторі економіки. У першу чергу потребуватиме змін П(С)БО 8 "Нематеріальні активи".

Наявність значної кількості правочинів з обліку інноваційної діяльності, що дуже часто протирічать один одному, а також майже фактична відсутність нематеріальних і матеріальних активів – результатів інноваційної діяльності на балансах вітчизняних підприємств й установ, вказує на суттєві прогалини у національній методології обліку в науковій діяльності. Вирішення цієї проблеми потребує розробки концептуального базису та прикладних методик обліку господарських операцій при проведенні досліджень і розробленні інноваційних продуктів, що дозволить суттєво підвищити достовірність облікових даних і знизити ризики прийняття необґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. *Кантаєва О.В. Бухгалтерський облік і аналіз інноваційної діяльності підприємств: організація і методологія: монографія. Житомир: ФОП Кузьмін Дн. Л., 2010. 424 с.*
2. *Жук В.М. Концептуальні підходи вирішення поверхневих та глибинних проблем обліку інноваційної діяльності. Облік і фінанси АПК. 2011. № 1. С.36-39.*
3. *Жук В.М., Рудченко Ю.С. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку та оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності в бюджетних установах. Облік і фінанси АПК. № 2. 2009. С. 107-123.*
4. *Ситник В.П., Саблук П.Т., Кваша С.М. Методика оцінки вартості й бухгалтерського обліку прав на об'єкти інтелектуальної власності в наукових установах. УААН. К.: ННЦ "ІАЕ" УААН, 2009. 73 с.*